

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ: ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΙΑ
ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΣ
ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ

Ημερομηνία: Παρασκευή 3 Ιανουαρίου 2020
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση, τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

- α) Η κερδοσκοπία ήταν το βασικό γνώρισμα της οικονομικής συμπεριφοράς των Ελλήνων ομογενών στο νεοελληνικό κράτος.
- β) Η Τράπεζα της Ελλάδος αποτέλεσε το κυρίαρχο τραπεζικό συγκρότημα στον ελληνικό χώρο κατά τον 19^ο αιώνα.
- γ) Στο σύνταγμα του 1844 κατοχυρώθηκε το δικαίωμα του «συνέρχεσθαι» και «συνεταιρίζεσθαι», πράγμα που μπορούσε να δυσχεράνει τη συγκρότηση κομματικών μηχανισμών.
- δ) Στο τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα ο εκλογέας, αν ήθελε, ψήφιζε θετικά ή αρνητικά όλους τους υποψηφίους.
- ε) Η αρχή της «δεδηλωμένης» προτάθηκε από τον Αλέξανδρο Κουμουνδούρο.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Α2

Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων:

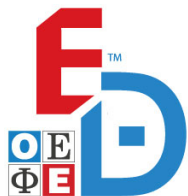
- α) «εθνικές γαίες»
- β) «διχοτόμηση της δραχμής»
- γ) «Θεοτοκικό κόμμα»

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β1

Ποια ήταν η δομή του κόμματος των Φιλελευθέρων όπως αυτή διαμορφώθηκε το διάστημα 1910-1912;

Μονάδες 12

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2020

Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Ιλ3Α(ε2)**ΘΕΜΑ Β2**

- α) Για ποιους λόγους το εμπόριο της Ελλάδας από τα πρώτα χρόνια της Ανεξαρτησίας της μέχρι το 1913 συνδέθηκε με το εξωτερικό και ποιες συνέπειες προέκυψαν από το γεγονός αυτό στην ελληνική οικονομία; (μονάδες 8)
- β) Ποια μορφή έλαβε το εξωτερικό εμπόριο στην Ελλάδα ύστερα από την είσοδό της στην παγκόσμια οικονομική κρίση την άνοιξη του 1932; (μονάδες 5)

Μονάδες 13**ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ****ΘΕΜΑ Γ1**

Με βάση τα παρακάτω κείμενα και τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε:

- α) στους παράγοντες που οδήγησαν στην ανάπτυξη της εκμετάλλευσης του υπεδάφους κατά τον 19^ο αιώνα στην Ελλάδα (μονάδες 10) και
- β) στις περιοχές της Ελλάδας που αναπτύχθηκαν μεταλλευτικές δραστηριότητες καθώς και στη σημασία τους για την ελληνική οικονομία. (μονάδες 15)

Μονάδες 25**ΚΕΙΜΕΝΟ Α**

Από τον ορυκτό πλούτο της χώρας είχε αξιοποιηθεί ως τα μέσα του 19^{ου} αιώνα κυρίως η σμύριδα της Νάξου, που αποτελούσε εξαγωγίμο προϊόν. Με το νόμο ΣΒ΄ της 18^{ης} Ιουλίου 1852, η εκμετάλλευση των ορυχείων είχε δοθεί ύστερα από δημοπρασία στον Άγγλο Ρίτσαρντ Άμποτ με ευνοϊκούς για το δημόσιο όρους. Η παραγωγή σμύριδας έφθασε το 1856 τις 40.000 καντάρια, ενώ το 1859 η εξαγωγή απέφερε 256.424 δρχ. Άλλο εξαγωγίμο ορυκτό ήταν η θηραϊκή γη που απέφερε τον ίδιο χρόνο 141.354 δρχ. Αμέσως μετά τη σμύριδα άλλο εκμεταλλεύσιμο υλικό ήταν ο λιγνίτης. Αν και είχε εντοπισθεί στο Μαρκόπουλο Αττικής από παλιά η ύπαρξη στρωμάτων του, τελικά μόνο τα κοιτάσματα της Κύμης ήταν ικανοποιητικά από άποψη εκμεταλλεύσεως, παρόλο που η χρησιμοποίησή του στα πλοία παρείχε τη δυσκολία της μη συναγωνιστικότητας σε σχέση με τους αγγλικούς λιγνίτες, γιατί θα απαιτούσε για ισόποση θερμαντική απόδοση μεγαλύτερους αποθηκευτικούς χώρους πάνω στο πλοίο.

Μια σειρά άλλων ορυκτών, όπως γύψοι της Μήλου, κυρίως όμως τα μάρμαρα Πεντέλης, της Πάρου, της Τήνου, της Ελευσίνας και του Ταυγέτου δεν πρόσφεραν ακόμα αξιόλογο οικονομικό ενδιαφέρον.

[Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμος ΙΓ΄, σελ. 180]

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Μια θετική προσπάθεια για την άρση των εμποδίων στον τομέα ορισμένων βιομηχανικών υλών σημειώθηκε το 1867 με την ψήφιση νόμου «περί μεταλλείων και ορυκτών». Ο νόμος εκείνος σκοπό είχε να ενθαρρύνει τις ξένες επενδύσεις και να στρέψει την εγχώρια αποταμίευση στην εκμετάλλευση του πλούτου της ελληνικής

γης. Πραγματικά, μέσα σε λίγα χρόνια από την ψήφιση του νόμου σημειώθηκε ένας πρωτοφανής για τα ελληνικά χρονικά πυρετός για την έρευνα και εκμετάλλευση του ελληνικού υπεδάφους.

[Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμος ΙΓ΄, σελ. 312]

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

[...] η Αθήνα απλώνεται το 1850, αριθμεί 45.000 κιάλας το 1870. Η πρώτη δευτερογενής δραστηριότητα που πήρε σημαντικές διαστάσεις στον Πειραιά ήταν η κατασκευή τούβλων και κεραμιδιών που προορίζονταν για τις νέες οικοδομές της πρωτεύουσας, δημόσιες και ιδιωτικές. Η οικοδομική δραστηριότητα έλκει στην πρωτεύουσα τους μαστόρους απ' όλες τις γωνιές της χώρας, κατατρώει με τη λατόμευση τους γύρω λόφους και μετατρέπει την περιφέρεια του Πειραιά... σε ανθυγιεινή ζώνη στάσιμων υδάτων.

[Χριστίνα Αγριαντώνη, Οι απαρχές της εκβιομηχάνισης στην Ελλάδα το 19ο αιώνα, Ιστορικό Αρχείο Εμπορικής Τραπέζης, Αθήνα 1986, σελ. 100-101]

* Τα κείμενα αποδόθηκαν στο μονοτονικό, διατηρήθηκε όμως η ορθογραφία τους

ΘΕΜΑ Δ1

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται, να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- α) Πώς εκφράστηκε ο Εθνικός Διχασμός από τη δεύτερη παραίτηση του Βενιζέλου το 1915 έως και τη συγκρότηση της κυβέρνησης της Θεσσαλονίκης το 1916; (μονάδες 18)
- β) Ποια παράταξη και κάτω από ποιες συνθήκες επικράτησε το επόμενο διάστημα στην πολιτική ζωή της χώρας; (μονάδες 7)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

«Η Θεσσαλονίκη εν εξάλλω συναγερωμό, αποθεώνουσα τον Αρχηγόν της Φυλής Ελευθέριον Βενιζέλον, με κλάμματα, γέλοια, λουλούδια, δάφνες και μυρσίνες»

Και βασιλείς και πρίγκηπας και μεγιστάνας πολλούς υπεδέχθη μέχρι τουδε η Θεσσαλονίκη. Παρομοίαν όμως της χθεσινής υποδοχής ουδέποτε άλλοτε ασφαλώς είδε.

Δεν ήτο πράγματι υποδοχή η χθεσινή. Ήτο αποθέωσις αληθινή, ήτο θρίαμβος κυριολεκτικός.

Ήτο αποθέωσις του Ελευθερίου Βενιζέλου, του Αρχηγού του πραγματικού έθνους, του οποίου εκπροσωπεί ολοκληρωτικώς τους πόθους, τους παλμούς, τας ιδέας, τα ιδεώδη. Και ήτο θρίαμβος του εθνικού κινήματος του οποίου την έκτασιν έπρεπε να ήταν χθες εδώ οι ανθέλληνες των Αθηνών δια να λάβουν μίαν πιστήν, πιστότατην εικόνα.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2020
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Ιλ3Α(ε2)

Αι χιλιάδες του λαού - η Θεσσαλονίκη σύσσωμος- που συγκεντρώθησαν εις την παραλίαν και τους διαδρόμους της, εις τα καταστήματα και τας οικίας και τους εξώστας αυτών, δεν έπραξαν τούτο χάριν περιεργείας, ουδέ σκοπόν αποκλειστικόν είχαν να ίδουν, να θαυμάσουν και να χειροκροτήσουν τον Βενιζέλον, τον Κουντουριώτην, τον Δαγκλήν, τα επιτελεία των. Συνέρευσαν και εκυλίοντο κυριολεκτικώς κατόπιν του αυτοκινήτου του φέροντος τους Εθνικούς άνδρας, υπακούοντες εις την καρδιά τους που τους εφώναζε δυνατά: "Αυτοί θα αναστηλώσουν την κουρελιασθείσαν τιμήν της πατρίδος· αυτοί θα μας οδηγήσουν εις τον δρόμον τον άγοντα προς την δόξαν και τον θρίαμβον, εις τον δρόμον από τον οποίον υπούλως, καταχθονίως και προδοτικώς επιμένουν να ξεστρατίσουν το έθνος οι υποέλληνες, οι γερμανοέλληνες, οι βουλγαροέλληνες των Αθηνών"»

[Εφημερίδα, ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, 27 Σεπτεμβρίου 1916]

ΚΕΙΜΕΝΟ Β**«Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ ΘΑ ΑΝΟΙΞΕΙ ΤΗΝ ΜΕΛΑΝΩΤΕΡΑΝ ΑΥΤΗΣ ΣΕΛΙΔΑ»**

Εκάστη ημέρα παρερχόμενη ρίχνει κατά γης από εν ράκος του κατακουρελιασθέντος προσωπίου με το οποίον ο εν Ελλάδι εγκάθετος των δυνάμεων της Αντάντ προσεπάθησε να καλύψει την ειδεχθεστέραν μορφήν του παρασκευασθέντος και εκτελούμενου εν συνεχεία εγκλήματος κατά της πατρίδος του και του Βασιλέως του.

Όταν εδραπέτευσε εξ Αθηνών φυγαδευόμενος υπό των ξένων πλοίων εξήτησε ταρτουφικώς¹ να συνδυάσει το επαναστατικόν του κίνημα με την προς τον Βασιλέα τάχα πίστην του. Είνε μεν επαναστάτης, αλλά και δεν θίγει τον Βασιλέα. Αφίνει εις Αυτόν το κράτος της Παλαιάς Ελλάδος και αναλαμβάνει ο ίδιος το κράτος της Νέας Ελλάδος. Την ευπιστίαν του Ελληνικού λαού την είχε κατά το παρελθόν καλώς γνωρίσει.

(...)

Επί το έργον λοιπόν. Δια τον πεπολιτισμένον κόσμον και δια την ανθρωπότητα δεν υπάρχουν πλέον προσχήματα. Όλα κατέπεσαν το εν μετά το άλλο. Η βία και στραγγαλισμός αναστηλώνονται ως δίκαια, υπέρ των οποίων αγωνίζονται αι δυνάμεις της Αντάντ. Ποίον θα είναι το αποτέλεσμα του εντίμου αυτού αγώνος, άδηλον. Αλλ' οιονδήποτε κι αν είνε, η Ιστορία θα ανοίξει την μελανωτέραν αυτής σελίδα δια να περιλάβει το μαρτύριον ενός ήρωος Βασιλέως και ενός μικρού ελεύθερου λαού αγωνιζομένων υπεράνθρωπον αγώνα κατά της βίας των δεσμών και της αγχόνης τα οποία έστησαν κατ' αυτών τα πεπολιτισμένα κράτη των Ισχυρών της Γης».

[Εφημερίδα, ΣΚΡΙΠ, 27 Σεπτεμβρίου 1916]

¹υποκριτικά

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2020
Α΄ ΦΑΣΗ**E_3.Ιλ3Α(ε2)****ΚΕΙΜΕΝΟ Γ**

Για να νομιμοποιηθεί η νέα κυβέρνηση Βενιζέλου, αλλά και η ίδια η βασιλεία του Αλεξάνδρου, Βενιζέλος και Αντάντ συμφωνούσαν ότι δεν υπήρχε άλλη λύση από την αναβίωση της Βουλής που είχε εκλεγεί στις 31 Μαΐου 1915 και είχε διαλυθεί αντισυνταγματικά από τον Κωνσταντίνο. Η εμπόλεμη κατάσταση απέκλειε την άμεση διενέργεια νέων εκλογών. Μέρος της χώρας βρισκόταν υπό εχθρική κατοχή ή σε ζώνη πολεμικών επιχειρήσεων, ενώ τουλάχιστον 60.000 ψηφοφόροι (κατά τεκμήριο βενιζελικοί) ήσαν επιστρατευμένοι στον στρατό της Άμυνας. Σ' αυτά τα εύλογα επιχειρήματα των Φιλελευθέρων πρέπει να προστεθεί και ο ανομολόγητος φόβος τους για το εκλογικό αποτέλεσμα στην Παλαιά Ελλάδα.

[Γ. Θ. Μαυρογορδάτος, Ελευθέριος Βενιζέλος Από την Τουρκοκρατούμενη Κρήτη στον Εθνικό Διχασμό, τομ. Α΄, σελ. 259]

***Τα κείμενα αποδόθηκαν στο μονοτονικό, διατηρήθηκε ωστόσο η ορθογραφία τους.**

